

"ונתנה תוקף"

ההפעלה לקוחה מתוך החוברת "עם ועולם" להורדת החוברת במלואה [לחץ כאן](#)

מבוא

בין הנופלים במלחמת יום כיפור, נפלו אחד עשר חיילים מחברי קיבוץ בית השיטה.

בעקבות התמודדות עם השכול והאבל, שינו חברי הקיבוץ את התייחסותם ליום כיפור. מאנטגוניזם מוחלט, שהתבטא באכילה ובהאזנה לקונצרטים, מצאו את דרכם לחוות את היום באמצעות שילוב של יום הדין הפרטי שלהם ויום הדין של כלל העם היהודי.

יאיר רוזנבלום הלחין את הפיוט "ונתנה תוקף" בעקבות תהליך האבל האישי והקיבוצי שאותו חווה.

הפיוט נכתב בימי הביניים, בין ראש השנה ליום כיפור על ידי רבי אמנון ממגנצה. על פי המסורת הפיוט נכתב בעקבות לחץ ההגמונים הנוצריים, שניסו להשפיע עליו להמיר את דתו ולהתנצר. הרב ביקש שלושה ימים להתלבט בעניין, אך כשחזר לביתו הבין שאין מקום להתלבטות – עליו להישאר נאמן לדתו. הוא החליט לא לחזור להגמון ועל כך נענש בכריתת ידיו ורגליו. מאחר שהיה זה ערב ראש השנה, הביאו אותו לבית הכנסת, שם קרא את הפיוט "ונתנה תוקף" שאותו חיבר ונפטר בייסורים.

הפיוט שולב במסכת יום הכיפורים בקיבוץ, בית השיטה.

מטרה:

❖ בירור משמעות יום הכיפורים ומידת הרלוונטיות של החג ומנהגיו למשתתפים

אוכלוסייה: בני נוער גילאי 14-18

משך הפעילות: 3 שעות.

עזרים:

- [הסרט "ונתנה תוקף"](#) קיבוץ בית השיטה
- [טקסט הפיוט "ונתנה תוקף"](#)
- [ונתנה תוקף – החזן הראשי של צה"ל](#)
- [ישעיה פרק נ"ח](#)
- נרות זיכרון – כמספר המשתתפים
- פלקטים לבנים (לתלות על הקירות לפני תחילת ההפעלה)
- [סיפורו של הרב אמנון ממגנצה](#)

מהלך הפעילות

שלב א' – במליאה:

- בקש מהמשתתפים לתאר כיצד מתנהל יום הכיפורים בביתם. ברר מה המשותף לכולם ומה הייחודי לכל משפחה.
- הקרן את הסרט "ונתנה תוקף".
- בתום ההקרנה החשך את החדר ובקש מכל משתתף להדליק נר זיכרון לזכרו של אחד החיילים המופיעים בסרט או לזכר דמות משמעותית אחרת שהלכה לעולמה.
- בקש מהמשתתפים לבטא רגשות,
- מחשבות, תהיות לגבי הסרט ולהעלותם על בריסטולים או בשיחה ביניהם.

בתום שלב זה מומלץ להוציא את המשתתפים להפסקה קצרה.

שלב ב' – במליאה:

- חלק למשתתפים את טקסט הפיוט "ונתנה תוקף" ובררו יחד את משמעותו.
 - ערוך דיון עם המשתתפים על פי השאלות הבאות:
- האם הטקסט "מדבר" אליכם? במה? עם אילו חלקים אתם יכולים להזדהות ועם אילו לא? מדוע?
- מהו, לדעתכם, התהליך שחוה יאיר רוזנבלום בעת הלחנת הפיוט?
- בקיבוץ בית השיטה מתנהל יום כיפור מיוחד ובמרכזו טקס ייחודי הכולל את הפיוט "ונתנה תוקף".
- הבחירה לנהל כך את יום הכיפורים, נבעה מצורכיהם ומתחושותיהם של חברי הקיבוץ, מה לדעתכם הופך את יום הכיפורים של בית השיטה לייחודי?
- בעבר נקטו ותיקי הקיבוץ גישה מאוד נחרצת נגד קיום יום הכיפורים. ממה לדעתכם נבעה התנגדותם (מרד, הסתכלות על יום כיפור כשייך לדתיים ועוד)?
- תהליך הכאב והאובדן, אשר עברו חברי הקיבוץ השפיע על "התחברותם" ליום הכיפורים. אם כן, מדוע, לדעתכם, חש הדור הצעיר בקיבוץ ניכור לגבי יום זה ורואה בו יום זיכרון בלבד?
- בישיעהו נ"ח 5-7 נאמר: הכזה יהיה צום אבחרהו יום ענות אדם נפשו, הלכוף כאגמון ראשו ושק ואפר יציע, הלזה תקרא צום ויום רצון לה... הלוא פרוס לרעב לרחמך ועניים מרודים תביא בית, כי תראה ערום וכיסיתו ומבשרך לא תתעלם".
- מה תוכלו לאמץ מדברי הנביא?
- מה, לדעתכם, צריך להיות אופיו של יום הכיפורים במשפחתכם?